

Вітражі й пейзажі

Богдан-Ігор Антонич

1. ОСІНЬ

Дозрівають довгі дні, як ярі яблука,
лине листя з лип,
плине воза скрип,
коло лісу колом ллється вигук зяблика.

Палиться під захід сонця неба палуба,
от отара в отаві,
сизі мряки сиваві,
в яслах яру ясний ястер ятрить яструба.

П'яне піано на піаніні трав
вітер заграє.

Спіють дні все менші, нерівні,
п'ють по півночі півні

і
ості, осоки,
рій ос
і ось
вже осінь

і
о
осінь
інь
нь.

2. ПЕРШИЙ СНІГ

Осінь переїхала по полі возом золотим.
Понад кучугури кучерява мряка – срібний дим.

Сонце з батогом проміння вогняний погонич.
Навпростець по небі білі хмари в перегони.

На куделі верховіття сиве павутиння.
Підпирається гори рукою далеч синя.

Вітер жовтий лист з дерев змитає помелом,
в гущині сухе гілля гуркоче мідяний псалом.

Білі квіти впали заповідь майбутніх січнів;
перший раз тоді поцілувала землю вічність.

3. КОПАННЯ КАРТОПЕЛЬ

Поволі, поволі
по синім полі
дими кружляють
на вільній волі.

Короткими днями
цвітуть вогнями
на краю плаю,
немов квітками.

Багато багаття,
червоне шмаття,
а часом жовте,
немов латаття.

Обличчя веселі,
імли куделі,
а подув з броду
п'яніє в хмелі.

Вже літа є досить,
угору осінь
хустини білі
хмарин підносить —

знаки німі,
що піддається
зимі.

4. КОЛОМИЙКА ПРО ПРОВЕСНУ

Віє вітер, віє буйний, віє за горою,
мороз ходить, мороз бродить під руки з весною.

В річці риби, в полі скиби дощу з неба просять,
роси росять, хмари хмарять небо в барву проса.

Помазала шляхи злива розкислим болотом,
плуги риють плай, мужицьким пахне поле потом.

Сірий ранок ніч розколе, згасне сон на квіті.
Сірий труд виходить в поле й грає на трембіті.

5. ПІД ДАХОМ ЛІСУ

Ой піду я до бору, до бору,
подивлюся на сонце крізь тінь.
Піднесуться дерева угору, угору,
і на землю впаде далечінь.

Ой піду я до бору, до бору,
подивлюся на сонце крізь сон.
Попливуть мої думи угору, угору,
ліс і сон зашумлять в унісон.

Ой піду я до бору, до бору,
подивлюсь на смереки крізь смерк.
Піднесеться вже вечір зі звору, зі звору,
щоб лиш день, наче пень, геть померк.

Ой піду я до бору, до бору,
подивлюся на вітер крізь віти,
як пливе він у ліса комору, комору.
Буде в лісі сон, в сні ліс шуміти.

6. НАД ВОДОЮ

На березі білі берези напнуті, мов струни.
День вітром по них потягає, неначе смичком,
і шепотом падає в хвилі, як зерно до клуні.
Ріка обіймає цей шум, мов раменами, дном.

На плесі являються піни білясті бруньки,
розхлюпані бризкають, спір між собою завівши.

На березі там я берези пенъ гладжу липкий
і кидаю сам до води свої мрії та вірші.

7. ТОВАРИСТВО

Під тихий вечір,
як вітер хмари пожене на сон,
немов табун овець до водопою,
й луна над лісом стане золота,
і зашумлять дерева в унісон,
у гай піду та сяду під вербою,
а коло мене
моя самота.

Тоді всі речі
покриє сірина. Дерева бгачко
спинають небо й землю, наче спряжка.
Над нами віком ночі ліс накритий
й зі собою заведемо балачку
про те, як тяжко в світі є, як тяжко
без друга жити.

8. ІДИЛІЯ

На побережжі ріки отара овець білосніжних,
вітер торсає хмарами, білою гривовою неба,
поки сивої мряки туманів, мов жито, не вижне;
облий облак на облаз гори присідає, мов лебідь.

Плоский горбок, злотолускі рибоньки плюскають в рові.
Де є дійсності грань, де уяви є світ *non est certum*:^[46]
в Тускулум добрий Горацій на рундуку мармуровім
пише поему до грацій і слухає... радіоконцерту.

9. ОЖИДАНИЯ

У далеч встромляю розгойдані очі, неначе гарпун:
на обрії сивім, де небо з землею зішите нитками дерев,
таємний рухливий підноситься пункт,
на півгоризонту мотузку тонку роздере.

Уже наближається, скоро підходить.
Момент ще один, ще хвилина остання.
Не знаю: це віз чи туман, пішоходи:
у серце вбиваються гострі, залізні гаки – знаки питання.

10. СОБАКА Й МІСЯЦЬ

Втомлений лоб покладеш на пахучому сіні.
Досить вже, досить на долю собачу ти вив.
Чорна обкутає ніч соломою тіней,
тихо забудеш своїх незбагнених кривд.

Пахощі чуєш світанку; година вже третя,
очі, як вугілля, в темряві блиском горять.
Довго й даремно на шиї шарпаєш кетяг.
Вистрілить оклик півня, мов ранішній ряст.

Вітер торгає листя, мов струни на лютні.
Жовт накипає у серці, аж випаде з меж.
Ні, так далі не може вже бути; із люті
місяць зубами, немов маслака, розгризеш.

Гімн життя

Іди вночі, мій друже, іди вночі на грунь
і серце, що в утомі, ти приложи до хвої,
по місяця чолі рукою пересунь,
а може, тиша тугу поволі в тобі вкоїть.

Усі твої маріння, усі думки замовкнуть,
вже бур'яном для тебе не є рудий храбуст,
уже глядиш інакше на рунь гірську, пожовклу
і заспіваєш гімн життю – мовчанням уст.